

Grey Scale #13

DANES-PICTA.COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

46041

*Strzeluski Janina
pilot p.p.*

BIBLIOTECZKA PODOFICERA

TOMIK V.

Jak uczyć żołnierza?

CZĘŚĆ II.

4. Karabin i amunicja
5. Zachowanie się na strzeżnicy

OPRACOWAŁ

por. BOLESŁAW ZAWADZKI

WARSZAWA—1919.

NAKŁADEM KSIĘGARNI WOJSKOWEJ.

2 46041:

Strzelki Janina
pilot p.p.

BIBLIOTECZKA PODOFICERA

TOMIK V.

Jak uczyć żołnierza?

CZĘŚĆ II.

- 4. Karabin i amunicja**
- 5. Zachowanie się na strzelnicy**

OPRACOWAŁ

por. BOLESŁAW ZAWADZKI

WARSZAWA—1919.

NAKŁADEM KSIĘGARNI WOJSKOWEJ.

Dobrot 95.96.2.38 [2]
BIBLIOTECZKA PODOFICERA

TOMIK V. 31.8.50

Jak uczyć żołnierza?

CZĘŚĆ II.

4. Karabin i amunicja
5. Zachowanie się na strzelnicy

OPRACOWAŁ

por. BOLESŁAW ZAWADZKI

WARSZAWA—1919.

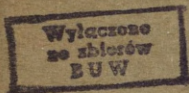
NAKŁADEM KSIĘGARNI WOJSKOWEJ.

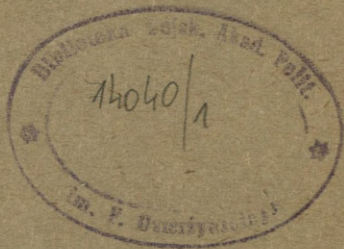
dw 4g. 9b. 2. 38. [2-]

18/XII. 50

SW.

D. 46041.

D. 537/7

23-8-50

IV. KARABIN I AMUNICJA.

- Wykład 1. **Utrzymanie karabinu.**
Wykład 2. **Czyszczenie karabinu.**
Wykład 3. **Rodzaje amunicji i utrzymanie jej.**

WYKŁAD 1.

Temat 1: Dlaczego żołnierz powinien szanować karabin?

Karabin stanowi główną broń żołnierza. Daje mu on możliwość rażenia przeciwnika na znaczne odległości, a w boju wręcz, zwalczania go bagnetem. Celny ogień zapewnia powodzenie szturmu, a niszcząc nieprzyjaciela chroni żołnierza przed jego kulami lepiej i skuteczniej, niż najtrwalsze osłony. Celność strzału zależy nie tylko od dobrego wycelowania, ale też w dużym stopniu i od dobroci broni. Karabin niedbale utrzymany, z lufą zardzewiałą, ze skrzywioną muszką lub zepsutym zamkiem, nie

tylko, że skrzywi lot dobrze wycelowanej kuli, ale może zgoła odmówić posłuszeństwa, zaciąć się — przez co narazi żołnierza na wielkie niebezpieczeństwo i uczyni go niezdatnym do boju.

Karabin w polu, to najpewniejszy i najwierniejszy przyjaciel żołnierza; za usługi jednak wymaga wielkiej staranności i dbałości o utrzymanie go w dobrym stanie.

Temat 2: W koszarach.

Ażeby zabezpieczyć broń przed zniszczeniem są specjalne przepisy wskazujące, jak należy ją przechowywać i utrzymywać w koszarach.

Karabin powinien stać zawsze na stojaku, który jest w ten sposób urządzony, że chroni go od obsunięcia się i uszkodzenia; nie wolno opierać broni o ścianę, kłaść na ławce lub stole, gdyż łatwo mógłby ją ktoś przez nieuwagę potrącić i rzucić na podłogę, co łatwo spowodowałoby pęknięcie lub skrzywienie jakiejś części.

Specjalnej pieczy wymaga muszka, gdyż jest bardzo czuła na uderzenia i łatwo może się skrzywić; wszelkie zaś, najdro-

bniejsze nawet uszkodzenia muszki zmniejszają celność strzału. To też zabezpiecza się ją *ochraniaczem, który powinien być zdejmowany tylko podczas ćwiczeń i czyszczenia*. Ochraniacz, zatykając wylot lufy, niedopuszcza do niej kurzu i wilgoci, a przeto ułatwia znacznie utrzymanie jej w czystości. W braku ochraniacza nie można zastępować go korkiem lub drewnianą zatyczką; jedno i drugie bowiem rozszerza wylot lufy i powoduje zmniejszenie celności strzału. *O ile karabin nie jest naładowany, iglica powinna być spuszczona*; trzymanie bez potrzeby sprężyny iglicowej w stanie napięcia osłabia ją i powoduje, bądź to szybkie pęknięcie, bądź też niewypały, wynikające ze słabego uderzenia iglicy w kapslę.

Pas karabinu stawianego na stojak powinien być zdłużony i przełożony przez gałkę.

Stawianie karabinów na stojakach prócz ochrony ich, ma tę jeszcze dogodność, że ułatwia szybkie wzięcie ich, oraz kontrolę. Każdy żołnierz ma na stojaku stałe miejsce dla swego karabinu; dla uniknięcia pomyłek i udogodnienia kontroli, przy górnem wycięciu stojaka nakleja się karteczkę z nazwiskiem

żołnierza i Nr. jego broni. Przy zdejmowaniu karabinu ze stojaka należy ostrożnie go ujmować, ażeby nie potraścić sąsiednich. Wchodząc po schodach ujmuje się karabin prawą dłonią za szyjkę i niesie się wzdłuż wyprostowanego prawego ramienia.

Dla uniknięcia wszelkich zderzeń *nie wolno jest nieść jednocześnie więcej niż 2 karabiny*. Nieść można na obu ramionach — w tym wypadku należy kolby zbliżyć ku sobie, ażeby lufy się nie zde-rzały, albo też jeden na ramieniu lewem, drugi przewieszony na pasie przez prawe ramię; przewiesza się karabin przez prawe ramię dlatego, ażeby nie obtłukiwał się o bagnet.

Temat 3: Na ćwiczeniach i na służbie.

Przy chwytach nie należy stukać kolbą o ziemię.

Ładując nie należy odciągać zamka w tył zbyt silnie, by go nie uszkodzić.

Iglicę spuszcza się tylko wtedy, gdy jest w lufie nabój; nie przestrzeganie tego powoduje pęknięcie iglicy.

Bagnet należy nakładać i zdejmować

wać ostrożnie, ażeby nie uszkodzić wylotu i muszki. Przy rozbieraniu kozłów—podnosi się karabin do góry, uważając, by wyloty luf nie trącały się.

W postawie leżącej należy karabin zawsze oprzeć na przedramieniu bacząc, by piasek, śnieg i t. p., nie dostały się do wylotu lub zamka. Zatkanie, wylotu lufy powoduje przy strzale pęknięcie jej lub wybrzuszenie; piasek w zamku psuje go i utrudnia, lub zgoła uniemożliwia ładowanie. To też, jeśli jakieś obce ciało dostało się do lufy lub zamka, nie wolno przed usunięciem go strzelać.

Naogół wszelkie zacinalanie się zamka i powstałe stąd trudności w ładowaniu są skutkiem brudu, skrzywienia łuski, złego ułożenia naboju i t. p. W takich wypadkach nie należy działać siłą, lecz poznać przyczynę i usunąć ją.

Opierając karabin o drzewo lub ścianę należy zawsze założyć ochraniacz; brak tej ostrożności powoduje uszkodzenia muszki.

Temat 4: Na kwaterze.

Przyszedłszy na kwaterę należy karabin złożyć w miejscu suchem i na

uboczu, by ustrzec go. od rdzy i potraczeń; miejsce to jednak winno znajdować się zdala od pieca, gdyż pod wpływem gorąca nakładka i łożę się rozluźniają, a to ujemnie wpływa na celność strzału.

Na kwaterach karabiny powinny być rozładowane, by uniknąć nieszczęśliwych wypadków.

Temat 5: Naprawa uszkodzeń i rozbieranie.

Żołnierzowi wolno rozbierać tylko zamek dla oczyszczenia go; rozbieranie innych części karabinu jest dozwolone tylko rusznikarzowi, który jako fachowiec potrafi je złożyć i nie popsuje ich.

W razie zauważonego uszkodzenia karabinu należy natychmiast zameldować o tem drużynowemu, celem oddania broni do naprawy. Samemu uskutecznić tego nie wolno, gdyż niespecjalista zamiast zło naprawić, może je tylko przez brak umiejętności powiększyć.

WYKŁAD 2.

Temat 1: Zasady czyszczenia.

Zasadniczo broń powinna być czyszczona bezpośrednio po każdym użyciu,

a obowiązkowo po każdym strzelaniu. Czyszczenie broni po strzelaniu jest konieczne z tego względu, że osad z gazów prochowych wżera się w przewód lufy i niszczy go. Jeśli nie można czyszczenia zaraz po strzelaniu dokonać, to należy przynajmniej lufę tymczasowo nasmarować — wazelina ustrzeże przewód przed złemi skutkami osadu prochowego. Gruntowne czyszczenie jednak musi nastąpić zaraz przy pierwszej sposobności.

Czyszczenie ogranicza się do usuwania kurzu, wilgoci i rdzy. Do ochrony przed rdzą służy wazelinowanie części metalowych. Usuwanie plam rdzawych przez szorowanie i tarcie ostre narzędziami jest wzbronione, gdyż powoduje rysy i psuje karabin.

Temat 2: Środki do czyszczenia.

(Należy wszystkie przybory do czyszczenia żołnierzom pokazać i omówić ich działanie).

Stojak — do silnego umocowania karabinu przy czyszczeniu lufy.

Wycior — do czyszczenia lufy.

Zakładka — do wprowadzania wycio-

ra; ogranicza jego ruch i ochrania wlot i komorę nabojoyą od uderzeń.

Sznur — do czyszczenia w polu i tymczasowego smarowania lufy.

Pakuły, kłaki — do czyszczenia przewodu, lufy i sprężyn.

Szmatki bawełniane lub lniane — do czyszczenia lub wycierania.

Szmatki wełniane — do smarowania i werniksowania.

Drzazgi, wióry — do zapuszczania tłuszczu w szmatki lub kłaki i do smarowania płaszczyzn trących się. Owinięte szmatką lub w pakuły służą do czyszczenia i smarowania miejsc, których nie można dosięgnąć samą szmatką lub przedzą.

Pręciki drewniane — owinięte pakułami, do czyszczenia i smarowania komory nabojoyej i wnętrza obsady.

Tłuszcz do czyszczenia i smarowania przewodu i wszystkich metalowych części, do zapobiegania i uwalniania od rdzy i do ochrony części wpuszczonych w łożę przed wpływami atmosferycznymi.

Werniks lniany do pociągania łoża i nakładki.

W polu jeśli powyższych środków brak, można zamiast nich używać:

Sznura lub silnej taśmy zamiast sznura przepisanego.

Trzech skręconych stempli zamiast wyciora.

Szmatek wełnianych zamiast pakuł.

Niesolonego sadła — zamiast tłuszczu do czyszczenia; nie należy go jednak używać do smarowania płaszczyzn trących się.

Nafty czystej do usuwania rdzy; zmieszanej z łojem wołowym lub baraniną zamiast tłuszczu do czyszczenia.

Temat 3: Czyszczenie przewodu lufy.

Dobry stan przewodu lufy to najważniejszy warunek trafności strzału. Z tego też względu pielęgnowaniu jej powinien żołnierz poświęcić dużo troskliwości, codziennie sprawdzając jej stan.

Każde zardzewienie lub zabrudzenie można usunąć za pomocą przepisanego użycia tłuszczu.

Silne szorowanie powoduje uszkodzenia ścianki wylotu → wytarcie i rozszerzenie, źle wpływające na celność.

Czyszczenie przewodu wykonuje się od wlotu przy pomocy silnie natłuszczonego kwacza; w garnizonie wyciorem na stojaku z użyciem wkładu; w polu—sznurem z zastosowaniem ochraniacza lub złączoneimi stemplami.

Użycie wyciora bez wkładu wywołuje skazy na wlocie; podobnież użycie sznura bez ochraniacza powoduje wytarcie wylotu.

Czyszczenia wyciorem dokonywa jeden człowiek, sznurem—dwu ludzi; sznur nie może się nigdy zetknąć z ziemią.

Po silnem umocowaniu stojaka przy pomocy haków, obsadza się na nim karabin bez ochraniacza i ze zwolnionym pasem; kabłąk wpuszcza się w specjalny wykrój, zakręca się przyrząd utrzymujący karabin i wsuwa się wkład. Teraz należy przygotować z pakuł kwacze. Długość ich nie powinna być większa nad dwa palce, gdyż w przeciwnym razie wywijają się w lufie i utrudniają czyszczenie. Kwacze przeznaczone do czyszczenia powinny być możliwie najtęższe, do smarowania zaś pulchne i cieńsze.

Przygotowany kwacz przewleka się przez ucho wyciora, tak, by wypadło ono na jego środku.

Po umocowaniu kwacza w wyciorze natłuszcza się go obficie do połowy przy uchu.

Słabo natłuszczonych kwaczy nie używa się, suchych zaś tylko do wytarcia przewodu z tłuszczu.

Teraz wprowadza się wycior do wkładu, trzymając go lewą ręką przy kwaczu, prawą zaś za trzonek. Lewa ręka chwyta za trzonek stojaka, prawa zaś pcha wycior *powoli*, aż do oparcia się trzonka o wkładkę. Wylot lufy oraz wystające części wyciora i kwacza trzeba osuszyć gałgankiem i uwolnić od brudu. Prawa ręka ciągnie następnie *powoli* wycior z powrotem dopóki kwacz nie wejdzie we wkład. Ten sam kwacz można przeciągnąć kilkakrotnie (*zawsze powoli*), albo też, jeśli jest bardzo zbrudzony zakłada się nowy.

Nie wolno przeciągać kwacza szybko, gdyż można uszkodzić gwinty.

Rdzę usuwa się przez rozpuszczanie jej tłuszczem, nigdy zaś przez tarcie.

W tym celu przy pomocy silnie natłuszczonego kwacza natłuszcza się przewód z wieczora; następnego dnia przeciera się go dobrze natłuszczoną

szmatką. Zabieg ten należy powtarzać tak długo, aż rdza nie zejdzie. Po usunięciu rdzy zostają czarne plamy t. zw. *blizny*. Nie można ich wycierać, gdyż pod działaniem zwykłych środków nie ustępują, a użycie przedmiotów ostrych szkodzi przewodowi.

Po usunięciu z przewodu rdzy należy pilnie baczyć, ażeby się ponownie nie zakradła; wogóle przewód powinien być stale przeczyszczany.

O czystości lufy można się przekonać, zaglądając w nią pod światło i to od wlotu jak i wylotu. Przy przeglądaniu lufy przez wylot należy go trzymać w pewnem oddaleniu od oka, a następnie stopniowo zbliżać. Dla ułatwienia dojrzenia najlepiej jest patrzeć nieco ukośnie. Do przeglądu przewód powinien być suchy.

Temat 4: Czyszczenie innych części karabinu.

Poszczególne części karabinu wyciera się do sucha i ponownie się smaruje.

Części metalowe powinny być zlekką pokryte tłuszczem; te z nich, któ-

re ulegają tarcia powinny być natłuszczone obficie, gdyż chroni to je od ścierania się.

Części czarnych nie można trzeć, lecz tylko zlekka obsuszać, ażeby nie utraciły swej matowości.

Rdzę usuwa się w podobny, co i z przewodu sposób. Po obfitem natłuszczeniu rdzawych plam z wieczora, wyciera się je na drugi dzień początkowo natłuszczonym, potem suchym gałgankiem.

Drewniane części karabinu wyciera się suchą, czystą ścierką; zaschnięty brud naciera się tłuszczem, a potem usuwa się suchą szmatką.

Części, które pozostają w bezpośrednim zetknięciu z metalem, najlepiej jest natrzeć tłuszczem.

Co parę dni należy łoże i nakładkę werniksować; w kilka godzin po nawerniksowaniu wyciera się je suchą szmatką. Werniksowanie nadaje drzewu elastyczność i zabezpiecza je przed pęknięciem.

Pas wyciera się suchą szmatką; silnie zbrudzony pas należy umyć wodą, a następnie wysuszyć w przewiewnem miejscu. *Natłuszczać pasa nie wolno, gdyż*

to go zmiękcza i powoduje wcinanie się w ciało przy noszeniu.

**Temat 5: Czyszczenie sznurem lub trzema
złączonymi stemplami.**

Przy czyszczeniu sznurem musi być założony ochraniacz dla ustrzeżenia wylotu przed wytarciem i rozszerzeniem.

Czynność tę wykonują dwaj żołnierze Nr. 1 i Nr. 2.

Czyszczenie odbywa się w następującym porządku poruszeń. Nr. 2 trzyma karabin lufą w dół, Nr. 1 przeciąga sznur przez przewód i ochraniacz; Nr. 1 przewleka kwacz przez oko sznura, natłuszcza go obficie, poczem ujmuje — lewą ręką za szyjkę, kciukiem wzdłuż łoża, prawą zaś koniec sznura; Nr. 2 ujmuje karabin lewą ręką między górnym, a dolnym bączkiem, sznur ręką prawą i ciągnie go *powoli* przez przewód, dopóki kwacz nie ukaże się na dwa palce po za ochraniaczem; ochraniacz i kwacz należy obetrzeć z brudu. Teraz Nr. 1 ciągnie sznur dopóki kwacz nie ukaże się u wjazdu naboju. Przed ponownem wciągnięciem kwacza należy go przekręcić tak, by do-

tychczas wewnętrzna jego strona znalazła się na wierzchu.

Za pomocą złączonych stempli czyści się lufę tylko w polu.

Przez ucho końcowego stempla przeciąga się kwacz. Złączone stemple gwintem naprzód przesuwają się pod mostkiem przez lufę; po wyjściu przez wylot ujmuje się prawą ręką i ciągnie się przykręcając w kierunku gwintów.

Temat 6: Wykonywanie czyszczenia w garnizonie.

Czyszczenie zwyczajne, wykonywane się po wszelkich ćwiczeniach, podczas których nie strzelano i broń ani nie zwilgotniała zbyt silnie, ani też zbyt nie się zakurzyła.

Wykonuje się przytem następujące czynności:

1. Zdejmuje się ochraniacz.
2. Wylacza się pas.
3. Obsadza się karabin na stojaku.
4. Wyjmuje się zamek.
5. Wkłada się wkład.
6. Przez szyjkę przewiesza się wełnianą ścierkę.

7. Przygotowuje się kwacz.
8. Przeciąga się kwacz przez ucho wyciora.
9. Nasmarowuje się obficie kwacz.
10. Usuwa się wycior.
11. Usuwa się brud z końca wyciora i kwacza.
12. Wciąga się wycior (powoli).
13. Wyjmuje się wkład.
14. Owija się twardo pakułami pręcik drewniany i nasmarowuje się.
15. Wyciera się komorę nabożową przez obracanie pręcikiem.
16. Uwalnia się karabin ze stojaka.
17. Włącza się zdłużony pas.
18. Nadzorującemu nad czyszczeniem pokazuje się wycior z kwaczem.
19. Obciera się ścierką lufę z zewnątrz, przyrząd celowniczy, stempel, okucie, zaporę, łożę i nakładkę.
20. Obciera się lufę, przyrząd celowniczy, stempel, okucie, zaporę lekko natłuszczoną, wełnianą szmatką.
21. Nasmarowuje się miejsca trące się w obsadzie przy pomocy wióra lub drzazgi.
22. Obciera się suchą szmatką nierozebrany zamek.
23. Obciera się zamek zwilżoną tłuszczem szmatką.

24. Nasmarowuje się drzazgą nasadkę i zęby spustowe.

25. Wkłada się zamek.

26. Okurza się, smaruje i wkłada ochraniacz.

27. Wyciera się pas.

28. Werniksuje się łoże i nakładkę.

(Kilka razy w tygodniu).

Czyszczenie główne stosuje się:

a) po ćwiczeniach podczas których nie strzelano wprawdzie, lecz karabin był wystawiany na silne działanie wilgoci lub kurzu.

b) po ostrem lub ślepem strzelaniu.

c) nazajutrz po strzelaniu ostrem lub ślepem.

Czynności przytem następujące:

1—10 jak wyżej.

11. Usunąć brud z wycioru i kwacza.

12. Wyciągnąć powoli wycior.

13. Zmienić kwacz na kwacz do czyszczenia.

14. Natłuścić kwacz do czyszczenia.

15. Przeprowadzić wycior powoli w obydwu kierunkach. Po każdym przeciągnięciu naprzód usunąć brud i zanieczyszczony tłuszcz z wyciora, wylotu i kwacza.

16. Kilkakrotnie przeciągnąć wycior

zmieniając kwacze. Czynność tą prowadzi dopóty, dopóki przy przeciągnięciu czystego kwacza nie przestanie się ukazywać brud i zanieczyszczony tłuszcz.

17. Wyjąć wkład.

18. Owinąć i natłuścić pręcik drewniany.

19. Wyczyścić komorę nabojową.

20. Zdjąć broń ze stojaka.

21. Włączyć zdłużony pas.

22. Pokazać nadzorującemu wycior z ostatnim kwaczem.

23. Wyłączyć pas.

24. Umocnić karabin na stojaku.

25. Założyć kwacze do smarowania.

26. Natłuścić obficie kwacz.

27. Przeciągnąć powoli wycior.

28. Wyciągnąć wycior.

29. Wyjąć wkład.

30. Owinąć ponownie pręcik drewniany do smarowania.

31. Nasmarować komorę nabojową.

32. Zdjąć karabin ze stojaka.

33. Włączyć pas zdłużony.

34. Zdjąć wieczko.

35. Wytrzeć obsadę wewnątrz lnianą szmatką, komorę zaporową i przewiercenia w obsadzie oczyścić pręcikiem; za-

czepy ryglowe, wycięcia i wodzidło—drzazgami.

36. Okurzyć przyrząd podający, magazyn, przyrząd spustowy, obsadę z zewnątrz, lufę, przyrząd celowniczy, stempel, okucie, łożę, nakładkę, pas.

37. Nasmarować obsadę wewnątrz wewnętrznej, lekko natłuszczoną szmatką, komorę i przewiercenia — pręcikiem drewnianym.

38. Nasmarować miejsca trące się.

39. Nasmarować lekko natłuszczonymi szmatkami; wieczko, przyrząd spustowy, obsadę, lufę, przyrząd celowniczy, stempel, okucie, przyrząd podający.

40. Wsunąć wieczko.

41. Rozebrać zamek.

42. Okurzyć części zamku lnianymi lub bawełnianymi szmatkami.

43. Nasmarować części zamku lekko natłuszczoną szmatką.

44. Złożyć zamek.

45. Nasmarować drzazgą trące się miejsca w częściach zamku.

46. Włożyć zamek.

47. Werniksowanie łoża i nakładki.

U w a g a: Powyższe wyliczenia czynności przy czyszczeniu karabinu powinno być wywieszane na sali żołnierskiej.

Temat 7: Wykonywanie czyszczenia w polu.

Dobry i sumienny żołnierz, korzysta z każdej sposobności, ażeby czyścić karabin i to nie mniej starannie niż w garnizonie; jeśli czas i okoliczności nie pozwalają to powinno się przynajmniej często smarować go. W braku wszelkich środków, należy przynajmniej szmatką zwilżoną śliną wytrzeć części zamka i uwolnić je od rdzy i brudu i w ten sposób uczynić zamek zdalny do użytku. Najtroskliwiej należy wycierać główkę igliczną.

Temat 8. Czyszczenie bagnetu.

Bagnet musi być czysty i wolny od brudu, rdzy i wilgoci. Szorowanie stalowych jego części jest wzbronione.

Pochwę blaszaną czyści się wełnianą szmatką, a następnie pokrywa się lekko tłuszczem.

Żołnierz powinien codziennie oglądać bagnet, czy nie zakradła się rdza.

Dla uchronienia przed nią należy po ćwiczeniach obetrzeć suchą szmatką, brzeszczot, rękojeść i pochwę, a potem lekko je natłuścić.

Kurz i brud z wpustu oraz z zatrzas-ku usuwa się przy pomocy pręcika drewnianego, owiniętego czystą szmatką.

Przy czyszczeniu brzeszczotu należy uważać, ażeby sztychem nie opierać go o ścianę lub podłogę; przy tej czynności trzyma się jedną ręką bagnet za rękojęść, a drugą się czyści.

W wypadku, gdy woda dostanie się do pochwy, należy ją stamtąd wylać, a następnie pochwę wysuszyć, zawieszając ją za hak w ogrzanem pomieszczeniu.

Rdzę z brzeszczotu usuwa się w sposób powyżej już opisany.

Wszelkie przeciwne celowi używanie bagnetu, jak to: podważanie, uderzanie lub klucie twardych ciał, rąbanie drzewa i gałęzi jest wzbronione.

W polu używanie do tych czynności bagnetu jest wprawdzie nieuniknione, lecz i w tym wypadku należy go możliwie oszczędzać.

Nasadzanie bagnetu przy nałożonym ochraniaczu jest wzbronione.

WYKŁAD 3.

Temat 1. Amunicja ćwiczebna.

Rozróżniamy amunicję: ćwiczebną, śle-
pą i ostrą.

Nabój ćwiczebny służy do nauki ładowania, ściągania spustu, celowania. Wykonany jest z jednego kawałka mosiądzu lub miedzi, a dla lepszego odróżnienia od ostrych i ślepych posiada karby. Każdy żołnierz otrzymuje 10 naboji ćwiczebnych, które przechowuje w lewej ładownicy załódkowane. W razie zgubienia któregoś z nich lub łódki, należy o tem zameldować drużynowemu, ażeby za jego pośrednictwem otrzymać uzupełnienie od podoficera broni.

Ćwiczebne naboje należy utrzymywać w czystości, gdyż brudne uniemożliwiają ładowanie, a nawet psują komorę nabojową. Jeśli nabój ćwiczebny zegnije się, należy przez drużynowego wymienić go na nowy.

Co pewien czas, lub też jeśli zakurzyły się, należy naboje ćwiczebne wytrzeć suchą szmatką, a następnie lekko nawazelinować. Do czyszczenia nie wolno używać narzędzi ostrych lub drapiących, gdyż powodują rysy.

Temat 2. **Amunicja ślepa.**

Ślepej amunicji używa się przy wyszkoleniu strzeleckim i bojowym dla przeprowadzenia wstępnych ćwiczeń. Na-

bój składa się z łuski, kapsli, ładunku prochu dymnego, przybitki papierowej, drewnianej kuli, pomalowanej na czerwono. Kula—po wyleceniu z lufy rozlatuje się na drobne kawałeczki; drzazgi te z niedalekiej odległości mogą dotkliwie poranić. Z tego względu nie wolno jest przechodzić przed strzelającymi bliżej niż na 100 m. i strzelać w bliskości budynków.

Ślepą amunicję dostaje żołnierz bezpośrednio przed strzelaniem. Przechowuje ją podoficer broni w magazynie.

Wystrzelone łódki i łuski należy zbierać i po powrocie z ćwiczeń oddaje się je podoficerowi broni. Po ćwiczeniach drużynowi przeglądają karabiny i ładownice, ażeby stwierdzić, czy żołnierze nie utaili lub nie zapomnieli oddać jakiegoś ślepego naboju.

Temat 3. **Amunicja ostra.**

Nabój ostry składa się z łuski, kapsli, ładunku prochu bezdymnego i pocisku.

Łuska posiada w stopce kraj, za który zaczepia się pazur wyciągu.

W środku stopki znajduje się kociołek z kowadełkiem do osadzania kapsli.

W kowadelku są dwie szczeliny ogniowe, przez które przenika płomień z kapsli i zapala proch.

Pocisk składa się z płaszcza stalowego, pokrytego niklową powłoką i rdzenia z miękkiego ołowiu.

Amunicję ostrą przechowuje się zwykle w prochni, w polu—w wózkach amunicyjnych.

Żołnierz w polu ma przy sobie 150 naboji; rozmieszcza je w następujący sposób: w ładownicach 90, w kieszeniach tornistra 30, resztę w chlebaka i w kieszeni. Przed wyruszeniem do walki zapas amunicji zostaje zwiększony.

Amunicję ostrą należy starannie przechowywać, zabrudzone, zardzewiałe lub pogiete naboje powodują zacięcia się broni.

Żołnierz powinien uważać, ażeby amunicji nie gubić, gdyż wobec nieprzyjaciela jest ona dla niego nieoszacowanym skarbem.

V. ZACHOWANIE SIĘ NA STRZEL- NICY.

WYKŁAD 1.

**Temat 1: Przed wymarszem na strzel-
nicę.**

Przed wymarszem na strzelnicę należy karabin przetrzeć na sucho i zbadać jego stan. Każdy żołnierz winien strzelać ze swego karabinu. O ile własny karabin znajduje się w reperacji należy o tem zameldować zawczasu, ażeby to było zaznaczone w metryce strzeleckiej.

Przed strzelaniem nie wolno używać alkoholu, gdyż powoduje ono drżenie ręki i obniża celność strzału.

W czasie marszu na strzelnicę nie należy się śpieszyć i męczyć; żołnierz zmęczony źle strzela.

Temat 2: Zachowanie się na strzelnicy przed lub po strzelaniu.

Dla uniknięcia nieszczęśliwych wypadków należy przestrzegać następujących przepisów bezpieczeństwa:

1. Nie wolno chodzić po torze strzelnicy i po wałach ochronnych.
2. Wszystkie karabiny na strzelnicy muszą mieć otwarte zamki.
3. Broń nabita nawet zabezpieczona nie może być wypuszczona z ręki. Należy ją uprzednio rozładować i otworzyć.
4. Jeśli się daje komuś karabin naładowany, chociażby otwarty, lecz z nabojami w magazynie, należy powiedzieć: „nabita“.
5. Podczas ćwiczeń nie wolno jest głośno rozmawiać, nawoływać się lub krzyczeć. Utrudnia to bowiem nadzór i przeszkadza strzelającemu.
6. Podczas strzelania nie wolno niestrzelającym celować lub składać się.

Temat 3: **Po dojściu na stanowisko.**

Do stanowiska dochodzi się oddziałkami po 5 ludzi i staje się parę kroków po za nim. Reszta żołnierzy czeka w spokoju opodal. Nie wolno jest podchodzić samowolnie do stanowiska, rozmawiać ze strzelającym i czynić uwagi.

Komendant przyprowadzonego oddziału przegląda lufy i ładownice. Lufy należy przejrzeć, ażeby przekonać się czy nie ma w nich obcych ciał i czy zostały wytarte na sucho, gdyż wazelina szkodzi celności strzału. Ładownice, powinny być zupełnie próżne — naboje ćwiczebne przed wyruszeniem na strzelnicę zostawia się w koszarach. Ostrożność ta jest konieczna dla uniknięcia nieszczęśliwych wypadków, które mogły by wyniknąć z pomieszania się naboji ćwiczebnych z ostrymi.

Po dokonanym przeglądzie luf i ładownic komendant oddziału przybyłego do strzelania melduje nadzorującemu przy stanowisku przełożonemu: „5 ludzi do strzelania, lufy i ładownice przejrzane“.

Przed strzelaniem żołnierz powinien wyjąć książeczkę strzelecką i odczytać

popelnione poprzednio błędy; ustrzeże go to przed powtórzeniem ich.

Z szeregu wychodzić wolno tylko za zezwoleniem komendanta oddziału.

Po otrzymaniu naboju żołnierz powinien dokładnie je obejrzeć czy łuski nie są pocięte, poczem chowa je do ładownicy.

Do strzelania występują żołnierze kolejno. Przed dojściem do stanowiska podchodzi się do pisarza, melduje mu się swoje nazwisko, numer karabinu i wręcza się książeczkę strzelecką.

Temat 4: **Podczas strzelania.**

Doszedłszy do stanowiska ładuje się broń wylotem ku tarczy, składa się i starannie celując ściąga się spust — początkowo do pierwszego oporu, a z chwilą uchwycenia punktu celu oddaje się strzał. Po oddaniu strzału melduje się nadzorującemu punkt celu, otwiera się oko, prostuje powoli palce, odstawia się broń od ramienia i repetuje się; jeśli żołnierz nie schodzi ze stanowiska, to po zarepetowaniu nie zabezpiecza, w przeciwnym razie należy to uczynić. Na-

stępnie podaje się głośno i wyraźnie pisarzowi swoje nazwisko i wynik strzału.

W razie niewypału żołnierz czeka kilka chwil nie odejmując karabinu od ramienia i nie otwierając zamka; przedwczesne w takim wypadku otwarcie broni może spowodować wypadek, gdyż można mieć do czynienia z opóźnionem spalaniem.

Jeśli jednakowoż nabój nie wypalił, przekręca go się w lufie, przez co nadaje się kapsli inne położenie, i strzela się ponownie. Gdyby nabój ponownie zawiódł, ładuje się go do innego karabinu w przypuszczeniu, że jest to winą złego działania sprężyny iglicowej; jeśli i teraz nie wypali, należy go uważać za nabój zawodny.

Temat 5. **Po strzelaniu.**

Gdy żołnierz wystrzelił przepisaną ilość nabojów, nie ładuje ponownie, lecz usuwa łuskę lub rozładowuje frontem do tarczy, nie zamykając zamka.

Po podaniu wyniku ostatniego strzału i odebraniu od pisarza książeczki, melduje nadzorującemu przełożonemu o

wypełnieniu warunków, np.: „5 strzałów oddałem, warunki spełnione”. Następnie odchodzi się do stojaka dla tymczasowego nawazelinowania przewodu.

Temat 6. Obowiązki rozdającego amunicję.

Czynność tę pełni po większej części starszy żołnierz. Powinien on przeliczyć przyniesioną na strzelnicę amunicję, gdyż odpowiada za liczbę i naboji wystrzelonych łusek; liczba łusek i łódek musi się zgadzać z liczbą wystrzelonych naboji,

Gdy podejdzie do stanowiska oddział do strzelania jeszcze raz przegląda lufy i ładownice, poczem rozdaje każdemu żołnierzowi oznaczoną ilość naboji.

Naboje zawodne odkłada osobno i przy wręczaniu pozostałej amunicji i łusek podoficerowi broni, wręcza mu je oddzielnie.

Temat 7. Obowiązki pisarza.

Pisarz, zapisujący wyniki strzałów, siedzi tak, by mógł dobrze obserwować znaki tarczowych. Uważa na nie i zapisuje, według meldunku żołnierza, który należy głośno powtórzyć, wynik strzału do metryki strzeleckiej i do książeczki

strzeleckiej. W razie zauważonych niezgodności między danymi żołnierza a zauważonymi znakami tarczowych, należy natychmiast donieść dozoruującemu przełożonemu.

Pisarz jest bezwzględnie obowiązany do ścisłego i sumiennego notowania wyników; fałszowanie ich jest surowo karane, i to na drodze sądowej. Za rozmyślne fałszowanie meldunków i raportów służbowych grozi kara od 6-u miesięcy do 3-ch lat więzienia i przeniesienie do drugiej klasy stanu żołnierskiego, areszt ścisły, względnie kara twierdzy lub więzienia do 6 miesięcy.

Temat 8. Służba przy tarczy.

Służbę przy tarczy pełni podoficer lub starszy żołnierz z trzema szeregowcami.

Nadzorujący tarczowych, który jest ich przełożonym, jest odpowiedzialny za przestrzeganie przepisów bezpieczeństwa, za dokładne ustawienie przyrządów obserwacyjnych i tarczy, za sumienne pokazywanie tablic z wynikami strzałów i za dokładne zalepianie przestrzelin.

Sam obserwuje tor strzelnicy przez zwierciadło, przekreśla kolorowym ołów-

kiem przestrzeliny i wysuwa tablicę, wskazując wynik strzału.

Służbę przy tarczy obowiązuje też samo co i pisarza—rzetelność przy podawaniu wyników i też same grożą następstwa za fałszowanie.

Tarcza na wózku lub na podstawie powinna być umieszczona prostopadle i pionowo do toru strzelnicy.

O wyniku strzału melduje się w ten sposób, że wysuwa się tablicę z numerem trafionego pierścienia. Jeśli pocisk padł pomiędzy dwa pierścienie, podaje się numer wyższy. W ten sam sposób postępuje się, gdy kula trafiła w brzeg tarczy.

Przy tarczach służących do strzelania na 400 m. wysuwa się tablicę z 10, jeśli trafiono w pas poprzeczny 1, tablicę 11, jeśli trafiono na tę część tarczy, która jest oznaczona cyfrą 2, a tablicę z 12, jeśli trafiono w prostokąt oznaczony 3.

Strzały chwytne i rykoszety pokazuje się za pomocą specjalnej tablicy.

Z chwilą, gdy z oddziału strzelającego dano znak do zaczęcia i ukazała się tarcza, wtedy można rozpocząć strzelanie. Od tej chwili aż do ukończenia ćwiczeń tarczowi nie mogą wychodzić do

przekopu strzelnicy ani też wysunąć się ze schronu. Zmianę tarcz w czasie strzelania uskutecznia się z ochrony. Jeśli w jakimś szczególnym wypadku strzelanie musi być przerwane, wtedy wystawia się wskaźnik z krzyżem (+) i trzyma się go tak długo, dopóki do schronu nie przyjdzie podoficer z oddziału strzelającego. Tylko w czasie obecności tego podoficera tarczowi mogą się wysunąć do przekopu strzelnicy.

Po strzale ściąga się tarczę do osłony. Nadzorujący nad tarczowymi przekreśla przestrzelinę ołówkiem i podaje wynik strzału.

Oddział strzelający porozumiewa się z tarczowymi za pomocą poniżej podanych znaków.

Tarczowi dają znak, że zrozumieli za pomocą wskaźnika z cyfrą 1.

SPIS RZECZY.

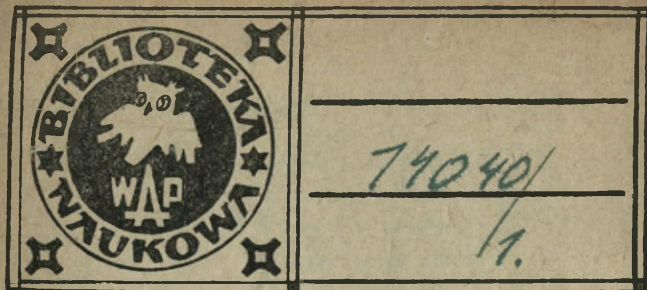
	Str.
IV. Karabin i amunicja	3
<i>Wykład 1</i> T e m a t 1. Dlaczego żoł-	
nierz powinien szanować karabin . . .	3
T e m a t 2. W koszarach	4
T e m a t 3. Na ćwiczeniach i na	
służbie	6
T e m a t 4. Na kwaterze	7

Temat 5. Naprawa uszkodzeń i rozbieranie	8
<i>Wykład 2.</i> Temat 1. Zasady czyszczenia	8
Temat 2. Środki do czyszczenia	9
Temat 3. Czyszczenie przewodu lufy	11
Temat 4. Czyszczenie innych części karabinu	14
Temat 5. Czyszczenie sznurem lub trzema złączonymi stemplami.	16
Temat 6. Wykonywanie czyszczenia w garnizonie	17
Temat 7. Wykonywanie czyszczenia w polu	22
Temat 8. Czyszczenie budynku	22
<i>Wykład 3.</i> Temat 1. Amunicja ćwiczebna	23
Temat 2. Amunicja ślepa	24
Temat 3. Amunicja ostra	25

V. Zachowanie się na strzelnicy

<i>Wykład 1.</i> Temat 1. Przed wy- marszem na strzelnicę	27
Temat 2. Zachowanie się na strzelnicy przed lub po strzelaniu	28
Temat 3. Poodejściu na stanowisko	29
Temat 4. Podczas strzelania	31
Temat 5. Po strzelaniu	31
Temat 6. Obowiązki rozdającego amunicję.	32
Temat 7. Obowiązki pisarza	32
Temat 8. Służba przy tarczy	33

5. " " " " (II).
6. " " " " (III).
7. " " " " (IV).
8. Służba patroli.
9. Ubezpieczenia marszowe.
10. Podoficer na kwaterze i biwaku.
11. *Elsenberg*. Piesza placówka.
12. *Hyc*. Sekcyjny w boju.
13. *Sadowski*. Sekcyjny w oddziale szturmowym.
14. *Tasiecki*. Jak czytać mapę Kr. Pol. 1:100.000.
15. *Rowecki*. Umocnienia polowe.
16. *Sadowski*. Jak budować ziemiankę.
17. Rysowanie szkiców.
18. Środki techniczne walki pozycyjnej.
19. K. M. 08 i 08/15. Podręcznik dla podoficerów piechoty.